

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
laniu 2 fi. érá pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu trianiu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costá 15 cr.

Tóte sfódieniele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Domnisiór'a Fufuianc'a,

séu

Cine alege, culege.

— Romaníu modernu. —

Domnisiór'a Fufuianc'a,
Érá féta de maritu,
Nu mai lucrá ea nemic'a,
Ci-gandea totu la iubitú.

Tóta di'a la oglinda
Se uitá ea neincetatu,
Sá védia cátu e de mandra
Sí cá cumu s'a peptenatu.

Asceptá cu nerabdare,
Ca sà i vina petitoriu;
Dér' nu ganditi óre-care,
Cà-asceptá vr'unu scrietoriu.

Nu, ci-asceptá sà-o petiésca,
Ceva domnu mare, bogatu,
Ce in limb'a romanésca
Se numescé „ablegatu“.

Dér', vedi bine, ablegatii,
Nu pré sciu, cine-i dorescu,
Sí-asíe dér' mai mérgu sí altii
La dins'a de o petiescu.

Éta dér' colo unu june
Teneru, mandru, advocatu,
Numai de cátu isí propune,
Sá pornésca la 'nsoratu.

Nu face alt'a nimic'a,
Ci aprinsu de-unu nobilu focu,
Merge dreptu la Fufuianc'a,
Sà probedie unu norocu. . .

Sí-o petiesce; — dér' ér' vine
For'de neci unu resultatu,
Cà-ci Fufuianc'a — vedi bire —
Asceptá unu ablegatu!

Dér' fiindu-cá abligatii,
Nu pré sciu, cine-i dorescu,
Se mai ducu déra sí altii
La dins'a de o petiescu!

Trece di'a, septaman'a,
Trecu trei ani, ca sí nemicu,
Sí-a-poi éra-i cere man'a
Sí o petiesce unu medicu.

Dér' vediendu, cá ablegatii,
Neci decátu nu vinu la ea,
Incepà-a iubi-advocatii,
Sí pe-acei'a i doriá;

Deci mediculu pr'in urmare,
Inca fuse indrumatu,
Ea-asceptá unu domnu mai mare —
Ea-asceptá unu advocatu.

Dér' fiindu-cá advocatii,
De-asemene se ferescu,
Se mai ducu déra sí altii
La dins'a de o petiescu.

Mergu notaresi de la sate,
Teologi de-a trei'a cursu,
Si-o petiescu ei cumu se cade,
Car' de care mai pe susu.

Da' nsedaru, ca-ci domnistor'a
Numa' ce-i batjocuri'a,
Le-arunca pe capu „cosiar'a“
S. pe toti ii tramitea.

Trece ser'a, demineti'a, —
Trecu si anii suspinandu,
Tenereti'a si frumseti'a
Vescedicscu tote pe rondul!

Fufuianc'a cea iubita,
Inca a imbetranitu,
E sbarcita si urita,
Ca si draculu ciupelitu!

Dér' de-acea totu doresce,
Ca sa-i vina petitori,
Se albesce, ruminesce
Si se 'mpena totu cu flori.

Ea ascapta si totu crede,
Ca-'nca o voru mai peti,
O! serman'a, ea nu vede,
Catu de groznicu o pati!

Vedi, asiè ca ea si sute
De fetitie o patiescu,
Ca-ci impartu „cosieri„ pré multe
Intre cei ce le petiescu.

3-pa.

Gur'a Satului la congresulu d'in Sibii.

— Canile principali si misteriele alegerei. —

Ingrigitu, ba chiaru *interesatu si eu* de sörtea....
dér' mai alesu *de acea*, ca *cine sa fia capulu*
baserecei nostre atatu de constitutiunali, dandu-me
de trei ori peste capu, me ureai pe tiligrafu si me
repedii la Sibii.

Abiè me asediai intr'unu cornu a vargonului,
candu éta si descoperu, ca toti cei indesati a-ci,
suntu caputati congresuali, cu si fore mandate.....

Me facui deci totu urechia, sa aflu ce confe-
redia?

Dér' indata me si desurechiai, ca-ci santii por-
tatori de icöne a pravolavnicei nostre basereci asie
conferiau de tare, incatu i-aru potutu audi si boarii
tavaliti pe langa drumu. Se'ntielege. . . . ca-ci cine
a vediutu coferintia romanésca, fora sgomotu, au nu
suntenu noi stranepotii lui Traianu s. c. l.

Dér' sa nu ne abatemu de la lucru.

Dnii caputati adeca se svadiu vream
sa dïcu, conferiau, ca : care d'intre candidatii pentru
scaunulu metro. ar fi mai cu naib'a. . . . adeca mai
vrednicu?

A-ici parerile tuturoru erau *deosebite*.

Fia-care critica, si dehonesta pe candidatulu
vecinului seu si astu-feliu me ertati, ca nu ve potu

spune precisu, care intruni o majoritate ore care.
Pe-ací, pe-ací sa esu si eu cu candidatulu meu —
cu pop'a Tache. . . .

Dér' éta ajunsaramu la loculu doritu.

Se 'ntielege de sine, ca eu, — desi la sosire
fusei intimpinatu de o ceta de cortesii, — o viscai frumosu
si neobservatu, virindu-me in tote locurile secrete,
ca sa potu reportá fidelu celu pucinu eu.

Grabii deci la otele, promenada, berarii, cafe-
nele s. c. l. ispitindu tote de amenuntulu.

Pretutindene divergentia de pareri.

Dupa o alergare de cate-va ore am venitu la
resultatulu imbucuratori, ca alegerea va fi forte inte-
resanta, fiindu *multe partide* si a-nume partide colec-
tive, adeca: ardeleni, ungureni, banatieni, popeisti,
popasisti, metianisti, liberalisti s. c. l., partide singuratie,
adeca cu unu membru: romanésca, babesiesca s. c. l.

Aceste partide der' tieneau conferintie.

Me dusei deci si eu a lua parte la ele.

D'in capulu locului am sa vi spunu, ca la tota
cas'a tieneau cortesii . . vream sa dïcu conferintie. —

Le luai tote de a rondulu.

Dér', Dömmel cele ce am vediutu si am
auditu pe a-colo, nu vi le potu spune si descrie tote,
ca-ci atunci mi-ar trebui tempu de trei luni si trei
cara de popirosiu. Vi multumiti deci numai cu
ata'a, ca conferintiele casnice fura si mai interesante
decatu cele d'in vargonu. . . .

Nu-e mirare! ca-ci, vedeti, interesele nostre per-
sonali in astu-feliu de vremuri grele, ca si adi, *trebuie*
sa fia mai presusu de tote.

Cinste si omenia basericei constitutiunale; der'
noi nu ne potemu abate de la propusulu nostru. . . .
Traianu in seclulu caniloru, pentru ce sa nu urma-
rimu dera si noi lumea mare, celu pucinu in canii?

Asie dera in conferintie se decisa, ca fia-care
sa votedie asie precumu va crede, ca si-a pote res-
buna mai tare.

Sosindu deci di'a deschiderei congresului, eu inca
n'am potutu lipsi de a-colo.

Eta-me dera si eu la Soburulu apostolicescu.

Siedinti'a prima, adeca a deschiderei o sevarsi
Pr. S. Sa Draguti'a, pr'in o euvutare atatu de fru-
mosa, incatu nu sciamu ce sa me facu de bucuria. Da,
ca-ci me cuprinsa mirare de Pr. S. Sa, cumu de
vorbesce acum'a astu-feliu? Dér' in momentulu
urmatöriu mi-adasei a-minte, ca e *vorba de a alege*
metropolitu. . . si astu-feliu érasí me paresira ilu-
siunile. —

Dér' sa lasamu peradiela aceste. Sa vedemu
alegerea.

Siedinti'a pentru alegere se descuia cane ca-
nesece pr'in S. Sa Mironu Calugarulu — pentru-ca
S. Sa si-asie nu ave neci unu prospectu.

Urmá votisarea.

Conformu svatuiriloru d'in conferintie dera, ba-
natienii, ca sa scape de Pr. S. Sa vladiculu loru, si
totu odata sa se si resbune pentru multe. . . votara
pentru Draguti'a.

Unii ungureni, ca sa-si resbune pre Mironu
Calugarulu, pentru stégulu celu negru si pentru-ca
de candu e episcopu nu face alt'a decatu isi peptana
perulu, votara pentru Draguti'a.

Babesiu, — audindu inca de mai nainte, că multi voru votá d'in resbunare pentru Draguti'a, nucu mu-va meritulu (?) să fia a altor'a, si de o parte, ca să-si resbune, (scapandu de Pr. S. Sa) ér' de alta să védia domnii de la potere, că ce mare popula-ritate are providentialitatea sa, — jertfindu chiaru si cele sustienute pana a-cumu despre Draguti'a, votá pentru Pr. S. Sa.

Si asiè mai de parte totu d'in resbunare, pana ce Draguti'a pr'in resbunare intruni majoritatea.

Salta si te bucura deci constitutiunala si cea mai liberala biserica!

S. Sa Mironu Calugarulu, inca nu remase de rusine, că-ci cine-va i dede unu votutiu.

Despre cealalte mane.

Corespudintie.

Epistol'a lui Onélc'a,

Cătra Mari'a Sa Dnulu fispanu d'in varmegi'a Aradului.

D'in padurea telhariloru, in anulu persecutáriloru, in lun'a lui rosiu cocoslu.

Dnule Mari'a Ta! Mi-asiu tienea de „meltosagom alóli“ a vorbi cu Dta macaru cătu de pucinu, inse a cuma — fiindu că dta esci capulu varmegiei si cu porunc'a dtale s'a tramisu a supra mea 9 comisaresi cu 99 de persecutori, să me prinda — am să-ti spunu ată-t'a, că deca ai tramisu atătea hale impintenate a supra mea, a-poi te ingricesce de li tramite si nisce bani să nu péra de fóme pe a-ici pr'in padurile mele; — că-ci eu nu li dau mai multu neci o imbucatura, des-tulu i-amu tienutu căte-va nopti cu beutu si cu mancatu. Ti-am spusu, deci tiene minte. . .

Onélc'a

harami'a celu vestitu.

Colti de dinti.

Fantastulu diariu, „Orientulu latinu“ intréba: „că de 90 de ani, de candu Horea mori ca martiru, ce-amu facutu noi stranepotii?“

Ce mai intrebare!

D'a-poi amu mancatu si beutu; ne amu facutu domni mari, culti si invetiati; amu tienutu parastase si am pusu stindarde negre pentru rebeli; ni amu despartitu in nenumerate partide; am devenitu care de care mai oportunu, ne intrecemu in svedi si personalitati, ne vindemu dusmaniloru, lamentamu cu mane in sinu s. c. l.

Mein liebchen, was willst du noch mer?

Jupunés'a . . . voiam să dicu, Magnificenti'a Sa cocón'a „Albin'a,“ indurandu-se pré gratiosu — minnea minuneloru — a luá notitia (in căte-va sere) despre resultatulu procesului nostru, dice: „că s'a insinu-atu apelu.“

Iscusitu conceptu despre legea de pressa, nemar-ginita jurisprudintia providentiala!

Membrii sinodului micstu gr. c. de la Gherl'a, dupa ce facura nitica svara, trecura la partea cea mai buna . . . la banchetare.

Inceputulu deci este atractibilu!

Cine-va insufetitu (grósnicu) de unu astu-feliu de in-ceputu plinu de sperantia, dice in G. T. că „prandiulu a decursu in mare jovialitate.“ —

Fórte naturalu!

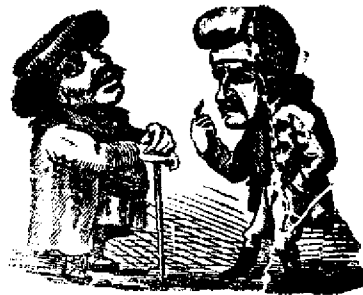
Au candu nu suntu viali si romani resoluti unii ro-mani la . . . bancheturi?

Insufetitululu d'in G. T. mai adauge, că s'au ri-dicatu mai multe toaste: „pentru capulu baserecei, pa-triarchulu, pentru imperatulu, pentru metropolitulu ar-chiepiscopulu d'in Blasiu si pentru guvernulu (mus sein) a-poi pentru presied. sinodului, capitululu, comisiunea preluatória, pentru deputatii d'in dieces'a Oradii-mari, pentru J. rca. Manu, Florianu,“ vicari, cleru si . . . poporu . . .

Of! of! si pentru poporu?

Mare lucru!

TAND'A SI MAND'A.

T. Buna di'a, frate Mando!
M. Buna să-ti fia anima, cumetre, da ce mai scii de nou?
T. Nemicu decātu că érasí avemu metropolitu.
M. Asiè? spune-mi déra iute, cine este alesulu?
T. Draguti'a.
M. Ah! ce fericire pentru noi! Abiè am scapatu de. . . Ivascovicu, si éta ne-amu si alesu pe. . . Draguti'a.

T. A-poi Draguti'a e metropolitu?
M. Cumu-e napulu.
T. Si óre pentru ce l'au alesu chiaru pe Pr. S. sa?
M. De siguru pentru meritele sale cele multe d'in Banatu, séu póte d'in punctu de vedere alu economiei natiunali

T. Cum asiè?
M. D'a-poi asiè, că Pr. S. Sa fiindu deja omu be-tranu si moritoriu, preste căti-va ani ér' vomu fi in placut'a positiune de a alege metropolitu si astu-feliu vomu evitá circularia baniloru ce stau vravu in pun-gile nóstre

T. Frumósa economia natiunala!

T. Da óre S. Sa Mironu Calugarulu, cumu de a capetetu numai unu votu?

M. Fórte bine.

T. Cumu asiè?

M. D'a-poi asiè, că S. Sa, ca vladicu, nu votá.

T. Nu intielegu.

M. Stúchiatule! Gandesce-te numai

T. Aha! adeca deca votá, avé dóue voturi

T. Óre ce póte fi caus'a, că diarelé nóstre natiunali, se interesara mai pucinu, chiaru si decātu cele straine, de procesulu nostru si nu luara notitia decātu numai asiè ca de batjocura.

M. Siodu omu mai esci si tu. D'a-poi n'ai observatu tu inca, că mai iute poti scii, ce s'a ispravitu eri alalta eri in America, decātu că ce s'a intemplatu la noi nainte cu dóue trei septemani. A-poi ce interesédia pe publiculu romanu trebile nóstre, candu póte ceti picanterii de pr'in Camciate'a si Filadelfi'a

PUBLICATIUNI SERIOSE.

Procesul de pressa intentat în contra lui „**Gur'a Satului**“, respective în contra dlui **F. H. Longinu**.

(Urmare.)

E de însemnat, că dl. dragomanu, sub decursul pertractării, respective chiaru cetindu și traducendu articolul incriminat, s'a bolnavitu și astu-feliu a trebuit să intrerumpă și să se îndeparte.

Presedintele a-poi concese continuarea cetirei și traducerei articolului incriminat dlui *Robertu Lehman*, avocatulu dlui *Franciscu Koós*, care a-poi, se întielege, a și cetitu și tradusu articolulu, asfê precumu i veni dsale mai bine la socotêla, și a-nume intonandu și accentusudu asfê, precumu cerea interesulu clientulu seu.

A-ici este locul, să amintim și acea, că traducerea declamata cu atât'a forfoi de dl. *R. Lehman*, a fostu pe câtu se pôte mai rea și falsu.

Dupa cetirea și traducerea articolului incriminat, chiaru pr'in celu mai *necompetente*, presedintele se adresă incusatului, — care ocupă locu pe banc'a acusatiloru în partea drêpta, facia-facisû cu juratii și la spatele aperiatorulu seu, dl. avocatulu *M. B. Stanescu*, — și i puse următoriele întrebări:

Presedintele: Cum vi este numele?

Incusatul: Franciscu Hosu Longinu.

Presedintele: De unde?

Incusatul: Sum nascutu la Zamu, (cottulu Uniadórei în Transilvani'a,) de presinte me aflu a-ici în Aradu, ca candidat de advocatu.

Presedintele: Etate?

Incusatul: De 27 de ani.

Dupa aceste se luara la rondu actele incuizitionali.

Constatandu-se deci și d'in aceste acte, că autoridu articolului incriminat este dl. *F. H. Longinu*, presedintele provcă și totu odată și fece atentu, atâtu pre acusatulu și incusatu, câtu pre dnii advocati, ca să se tiena strictu de lege și să nu se abata de la objectu.

Asomeu se adresă și juratiloru, rogandu-i, să fia cu atentiune, ca astu-feliu să pôta pronunці verdictulu imparțialu.

Dl. Franciscu Koós inca eră de facia.

Presedintele a-poi adresandu-se incusatului, iu-provocă să-si facă observările.

Incusatul își predede aperiarea în următoriele:

Onorabile Juriu!

În urmarea incusei a-cumu cetite, éta, me scoiu de pe banc'a acusatiloru, ca să me justificu naintea dvóstra, ca naintea judecătoriloru mei!

Ei bine, voi face! că-ci conscientia mi este curata și deci me incuragiéda, a și pôte deslucî puruiu adevêru, contra acuseloru neseeptate, *chiaru și d'in acestu locu*; ca astu-feliu a-poi și dvóstra, ca cetatieni independinti, conformu convietriunei și conscientiei dvóstra, să poteti pronunці libera și imparțialu insasî dreptatea!

Nainte de tôte inse, permiteti-mi să-mi esprimu parerea de reu numai a suprs acelei împregiurări, ca într'o astu-feliu de causă, nu potu să stau naintea unui juriu, compusu d'in conationalii mei, și a-nume: naintea unoru astu-feliu de cetatieni, cari pe bas'a esperintieloru loru proprie, adeca inductive aru cunóscu tôte *relatiunile, dorurile, dorintiele*, — *datinele și modulu de cogitare* a natiunei romane, precumu și *positiunea ei internatiunala* facia cu alte natiuni; — cari dicu nu numai aru cunóscu *imediate* atâtu *program'a, spiritulu și intentiunea* diariulu umoristicu Gur'a Satului, câtu și *limb'a romana, însusirile și jocurile de cuvinte* a ei, asfê *déra și cerculu, cursulu și situatiunea* în care am scrisu și am publicatu articolulu incriminat, ci acele le-aru întielege, pentru că le-aru și sentî, — și astu-feliu naintea caror'a și

eu, ca nascutu romanu, mi-asî poté pledá aperiarea cu mai multu usforintia și fluiditate *în limb'a meu natiunala*. —

Déci déca în aperiarea-mi pledanda *naintea dvóstra și în limb'a magiara*, voi fi silitu a luptá cu greutâti, ve rogu, ascrieti acea *singuru* împrejurării a-cumu amintite, care, vi marturisescu sinceru, pentru mine este fôrte delicata și mi face *positiunea fôrte grea*.

Cu tôte aceste, *inca și în acêsta positiune*, ve asigurû, dloru, că în câtu voiu poté, și în câtu posedu limb'a magiara, me voiu nisui, ca să me întielegeti.

Dupa premiterea acestor'a, dloru, voiu trece a-cumu la meritulu aperiarei mele, promitiendu-vi a nu perde d'in vedere strict'a obiectivitate.

Dloru! Dl. Franciscu Koós, — care, precumu se scia, mai multi ani a functionatu în *Romani'a* și care de prezentu locuiesce în *Ungari'a*, — me acusa de calumnia.

Și pentru ce?

Pentru-că dsa într'o di, — desigurû într'unu césu reu — a cetitu seriosu într'unu diariu glumeti, umoristicu, — umoristicu, dloru, binevi-o însemnat, — unu articlu satiricu și cele cetite le interpretá și le tienû de seriose.

Ceva neindatinatu!

D'a-poi că a interpretá d'in cuventu în cuventu articlii aparuti în diarie umoristice și astu-feliu a face deductiuni d'in ele, este absolutu imposibile.

Interpretarea d'in cuventu în cuventu nu are loru de câtu singuru numai la articlii publicati în diarie seriose.

Acêsta o scia lumea și tiér'a, o scia, dloru, chiaru și publiculu celu cu mai pucine cunoscintie literarie.

Da, că-ci pana candu acêsta asertiune a mea, de o parte contine unu adevêru literariu; pana atunci de alte parte, e și unu conceptu curatu, ce urmédia de sine d'in firea lucrulu.

Pentru acea, dloru, — precumu se scia de comunu — diarele umoristice de toti și tôte se cetescu pr'in ochilari de colórea rosei și nu pr'in ochilari intunecosî; — ma și cei ce nu sciu cetî, candu voru să asculte vr'o anecdota, satira sônu gluma, d'in capulu loculu se prepara punendu-se în positiune de umoru și de voia buna.

Dl. Franciscu Koós inse, luandu în mana *Gur'a Satului*, și . . . în mediloculu *nenumeratelor* sale *ocupatiuni* și *ganduri* — cetindu de a-colo *seriosu, fôrte seriosu*. despre dsa și scrierile dsale, — în locu să fi rîsu, trecariundu și speriatu, tocmai ca și celu ce se teme chiaru și de umbr'a sa — se apuca și siesî *seriosu*, începe a strigá dupa ajutoriu; pentru-că, vedi Dóme, dsa în cele cetite a descoperitu o grósnica calumnia!

Dér' déca dsa isi-luá mai multa ostênêla și scrutá mai cu atentiune nuremulu respectivu alu Gur'a Satului, ar fi potutu aflá subu titlulu diariulu și numirea de „*diariu glumeti*“ care totu odata esprima și program'a acelu diariu, — și deci ar fi potutu scî de locu, că a-colu nu are de a cautá lucruri seriose.

Fôrte naturalu, că-ci asfê dice și proverbiulu, „*câ unde nu e, nu cautá*.“

Calumnia, ce să se pôta interpretá seriosu și d'in cuventu în cuventu, să nu cautâm în diarie umoristice, că-ci nu vomu poté aflá neci odata.

Nu, pentru acea, pentru-că punctulu de manecare, ma chiaru bas'a articliloru publicate în diarie umoristice inca nu este serioasă, ci singuru numai gluma.

Da! că-ci la d'in contra diarele umoristice ar încetá a fi atari.

Chiaru asfê nu ar corespunde chiamarei sale unu diariu seriosu atunci, candu articlii d'in trinsulu nu ar fi și nu s'ar poté interpretá și esplicá seriosu.

Asfê e, dloru, că la d'in contra s'ar evitá o confusiune mare de idei, și în fine nimene nu ar scî cu *positivitate*, care este realitatea? care este glum'a? și care e satir'a? macaru ambele și-au propriiele loru base, puncte de manecare, și poleitur'a spirituala; dér' au și margini precumu și didu despartitoriu, și chiaru acele facu marea diferintia între aceste dóne diarie de nature eterogene.

(Va urmá.)

Proprietariu, editoriu și redactoru respundietoriu **Mircea B. Stanescu**.